

Любарець Владислава Вікторівна

кандидат педагогічних наук

заступник директора ЕЮУ

РОЛЬ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ АГЕНТА З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ

Професійно-технічна освіта є одним із головних чинників розвитку продуктивних сил незалежної України, що забезпечує відродження економіки та національної безпеки держави. Вона готує молоду людину до життя, надає робітничу професію, забезпечуючи таким чином потреби ринку праці у кваліфікованих робітничих кадрах.

В навчальному процесі професійно-технічної освіти практика включає в себе певне теоретичне та наукове значення навчальних предметів і видів навчання. Навчальні предмети характеризуються не тільки теоретичним змістом, але й своїм практичним застосуванням. Зміст навчання майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Агент з організації туризму» має розглядатися не як система навчальних предметів, а як предмет навчальної, квазіпрофесійної, навчально-професійної діяльності, що забезпечує змістовну реалізацію принципу зв'язку теорії з практикою. Перехід від теорії до практики реалізовує виробниче навчання.

Ядром професійної підготовки є виробниче навчання – основний різновид педагогічної діяльності, у ході якої на основі поєднання навчання з продуктивною працею, виховання стійкої потреби до праці і розвитку творчої активності в учнів формуються знання, уміння і навички, що забезпечують здатність і готовність до здійснення конкретної професійної діяльності певного рівня кваліфікації. У виробничому навчанні конкретизуються і на практиці реалізуються всі знання, уміння і навички,

отримані учнями при вивченні інших навчальних предметів, що визначає особливе місце і роль виробничого навчання в структурі навчально-виховного процесу в професійно-технічних навчальних закладах.

Виробниче навчання проводиться згідно навчальних планів за професією «Агент з організації туризму» і є невід'ємною важливою складовою наскрізної програми практики.

Організація та методичне забезпечення виробничого навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про професійно-технічний навчальний заклад та Положення про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах.

Особливістю навчальних планів підготовки майбутніх агентів з організації туризму є блокова структура та інтеграція навчальних предметів, яка об'єднує загальнокультурні і професійні знання. Одним із основних блоків є професійно-практична підготовка, яка складається з виробничого навчання та виробничої практики.

Зазначимо, що професійно-практична підготовка майбутнього агента з організації туризму має ряд специфічних особливостей:

- мета професійно-практичної підготовки – формування в учнів основ професійної майстерності в галузі даної професії;
- основою професійно-практичної підготовки є виробнича діяльність учнів, вирішення навчально-виховних завдань;
- зміст професійно-практичної підготовки передбачає формування в учнів умінь і навичок, характерних для професії;
- процес професійно-практичної підготовки відбувається на основі тісного взаємозв'язку теорії і практики;
- для продуктивного перебігу процесу професійно-практичної підготовки особливу, підчас вирішальну роль, відіграють засоби навчання і об'єкти навчально-виробничої діяльності учнів.

Для того щоб навчити майбутніх агентів з організації туризму виконувати якісно, на сучасному рівні, функціональні обов'язки своєї професії, потрібно сформувавши зміст професійного навчання, з використанням прийомів винахідницького мислення, Інтернет-середовища, оптимального підбору матеріально-технічного забезпечення, інтерактивних форм і методів навчання. Вкрай важливо, щоб випускники ПТНЗ вміли працювати з інформаційними джерелами, вносити розвивальний компонент в навчальний-виробничий процес, працювати самостійно та бути компетентними в інших галузях науки і техніки.

Професійна компетентність майбутнього фахівця, до якої сьогодні прикута увага і науковців, і роботодавців, включає рівень знань та вмінь працівника, уміння працювати самостійно, творчо, приймати рішення в нестандартних ситуаціях, мати базове програмне забезпечення та правила його використання в проектних та науково-дослідних роботах, у процесі виробництва, розробки технологічних процесів та ін.

Зміни, які відбуваються у професійно-технічній освіті в напрямку європейської інтеграції, вимагають перегляд вимог до особистісних та професійних якостей фахівців. Це є і професійна ерудиція, і творчість, які надають можливість швидко орієнтуватись в умовах зростаючої конкуренції на ринку праці.

Фундаментальність підготовки кваліфікованого робітника полягає в широті та міцності його знань, що дадуть можливість з вдосконаленням та саморозвитком вийти на високий рівень професійної компетентності з можливістю безперервного підвищення кваліфікації.

Окрім того, орієнтація виробничого навчання слугує добрим стимулом для творчості в навчальному процесі у майбутній діяльності. Як відомо, урок має загальну схему «мета – засоби - результат». Щоб досягти цього результату потрібна цілеспрямована взаємодія вчителя та учня. Мета уроку виробничого навчання забезпечує розв'язання як освітніх, виховних,

розвивальних завдань, так і виробничих. Учень повинен отримати ланцюг умінь, знань, навичок і рівня творчого мислення.

Продуктивність проведення уроків виробничого навчання в Економіко-юридичному училищі забезпечують сучасно оформлені аудиторії, комп'ютерні класи та лабораторії.

Навчально-виробнича лабораторія туристична фірма «КУТЕП-ТУР», метою якої є забезпечення виробничого навчання учнів за професією «Агент з організації туризму», – відповідає вимогам українських і міжнародних освітніх стандартів, стандартів індустрії туризму; поліпшенні якості навчання учнів різних професій через організацію виїзної ознайомчої та виробничої практики; реалізації концепції виховної та культурної роботи ЕЮУ через організацію екскурсійних подорожей для

учнів різних професій. Концепція діяльності «КУТЕП-ТУР» передбачає також забезпечення та реалізацію ділових поїздок співробітників комплексу, навчальних і ділових турів, організацію семінарів і конференцій фахівців та працівників туризму, проведення професійних навчальних курсів.

Основними завданнями «Навчально-виробничої лабораторії «Туристична фірма» є підвищення якості навчання учнів; сприяння їх професійного становлення, формування у них культури поведінки,

естетичного смаку, любові до обраної професії; відпрацювання умінь і навичок по прийому, обслуговуванню туристів на модельних робочих місцях лабораторії та вирішення ними реальних ситуацій; впровадження нових технологій та

прогресивних форм обслуговування в практичному навчанні.

Завдяки активної участі учнів під час занять були розроблені нові маршрути по м. Києву («Сучасні пам'ятники Києва», «Невідомими вулицями Києва»), були організовані поїздки до м. Чернівці, м. Біла Церква, м. Переяслав Хмельницький, м. Житомир, гастрономічний тур м. Одеса, м.

Львів, м. Ужгород, м. Кам'янець-Подільський, Мукачево, Умань.

Розроблені пішохідні екскурсії по м. Києву. Також за ініціативою лабораторії організуються унікальні екскурсії до музею київського метрополітену, музею авіації, меморіального комплексу «Музей голодомору», також були організовані наступні групові поїздки: «Коротка подорож до Європи» (Угорщина, Австрія), «Казки про Угорщину» (Угорщина, Словаччина, Австрія), «Ексклюзивний тур до Санкт-Петербургу».

Особливу увагу майстри виробничого навчання приділяють інформаційним технологіям в туризмі. Так створена лабораторія інформаційних систем і технологій в туризмі призначена для формування інформаційно-освітнього і культурного середовища яке створюється з використанням апаратно-програмних засобів, сучасних інформаційних систем і технологій.

Лабораторія інформаційних технологій в туризмі (ІТТ) призначена для формування інформаційно-освітнього і культурного середовища, яке створюється з використанням апаратно-програмних засобів, сучасних інформаційних систем і технологій.

Навчальне середовище лабораторії, використовується під час виробничого навчання з метою опанування інформаційними системи в туризмі, для використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій та інтерактивних форм навчання.

В лабораторії встановлені сучасні інформаційні системи і програмне забезпечення: Galileo, Amadeus, OperaHRS, Оверія-Туризм; 1С:Бухгалтерія для України 8; 1С:Управління торгівлею для України 8; Парус:Бухгалтерія; Парус:Готель.

Важливу роль у підвищенні професійної підготовки майбутніх фахівців індустрії гостинності відіграє навчально-виробнича лабораторія «Готель «Гостинність» на базі «Навчально-виробничого готелю», створена за спільним українсько-німецьким проектом.

Лабораторія гостинності створена з метою забезпечення організації та проведення виробничого навчання. Під час виробничого навчання учні знайомляться із характерними

особливостями діяльності закладів ресторанного та готельного господарства: визначають їх тип, категорію, структуру приміщень, характеризують екстер'єр та інтер'єр, основний контингент гостей, перелік основних і додаткових послуг.

Для керівництва і проведення виробничого навчання залучаються відділ практики, голова методичної комісії, викладачі, майстри виробничого навчання, фахівці закладів сфери туризму та готельного господарства. Відділ практики разом із майстрами заздалегідь узгоджують із керівниками закладів програму занять, термін та складають графік проведення виїзних практичних занять.

Роль виробничого навчання учнів у навчально-виробничій лабораторії «Готель «Гостинність» на базі «Навчально-виробничого готелю» за професією «Агент з організації туризму» базується на теоретичній і практичній

підготовці таких питань:

- особливості організації готельного господарства в Україні та закордоном;
- основні фактори, що впливають на розподіл підприємств готельного господарства на типи та категорії;
- організація приміщень в підприємствах готельного господарства;
- основи організації підприємств ресторанного господарства при засобах розміщення;
- організація обслуговування клієнтів у підприємствах готельного господарства різних типів та категорій;
- організація виробничого процесу в підрозділах підприємства готельного господарства, та його підрозділах.

Практичні виїзні заняття з виробничого навчання проводяться на базі кращих закладів готельно-ресторанного господарства: ПАТ «Готель «Прем'єр-Палац», ПрАТ «Готель «Дніпро», ДП «ГК «Київ», ТОВ «ГК «Русь», Готель «Хаятт Рідженсі Київ», ресторан «Іль-Патіо», ресторан «Планета Суші» та інші. Ці заклади запроваджують передові технології виробництва та надання готельних послуг, сучасні методи управління і господарювання, нові форми організації праці.

Цілком очевидно, що втілення розглянутих технологій навчання у навчально-виховний та навчально-виробничий процес ПТНЗ залежить від підготовленості як учителя, так і учня. Така готовність передусім вимагає подолання монологічності в навчально-виховній діяльності вчителя;

визнання творчого потенціалу суб'єкта навчання, перехід до педагогіки партнерства, співпраці; відмова від інтелектуальності, у якій переважають формально-логічні структури мислення, які не піддаються сумніву – проінформованість учителя про сутність освітніх традиційних та інноваційних технологій.

Отже, на підставі вищевикладеного, можна зробити висновок про важливість впровадження в процес виробничого навчання нового підходу до розв'язання винахідницьких задач під час підготовки сучасного кваліфікованого робітника в системі ПТНЗ. Для того, щоб навчити випускників ПТНЗ виконувати якісно, на сучасному рівні, функціональні обов'язки своєї професії, потрібно формувати зміст виробничого навчання, з використанням прийомів винахідницького мислення, Інтернет-середовища, оптимального підбору матеріально-технічного забезпечення, інтерактивних форм і методів навчання, формуванням характерних комутативних рис (інтуїція, манера спілкування, акторські та організаторські здібності, що підсилюють дійовий вияв професійних умінь).

Саме такий підхід дасть можливість майбутньому агенту з організації туризму оволодіти сучасними інформаційними технологіями, знанням новітніх досягнень, стати професійно-мобільним, креативним, швидко адаптуватись до змін на виробництві та постійно підвищувати свій професійний рівень.

Таким чином, виробниче навчання агентів з організації туризму є важливою складовою туристичної освіти. Практична діяльність наближує учнів до реальних умов функціонування туристичних підприємств, дозволяючи їм оволодіти професійними вміннями та навичками, розвивати управлінські та організаторські здібності.